

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

26. února 2015*

„Řízení o předběžné otázce — Článek 288 třetí pododstavec SFEU — Postup proti opožděným platbám v obchodních transakcích — Směrnice 2000/35/ES — Články 2, 3 a 6 — Směrnice 2011/7/EU — Články 2, 7 a 12 — Právní předpisy členského státu, které umožňují v neprospěch věřitele státu změnit úroky z pohledávky a jež byly přijaty před vstupem těchto směrnic v platnost“

Ve věci C-104/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Itálie) ze dne 28. listopadu 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 5. března 2014, v řízení

Ministero delle politiche agricole, alimentari e forestali

proti

Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi, nacházejícímu se ve vyrovnacím řízení,

Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení A. Ó Caoimh, předseda senátu, E. Jarašiūnas (zpravodaj) a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi D. Santosuossem a G. Niccolinim, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Fiorentinem, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi G. Zavvosem, jako zmocněncem, ve spolupráci s A. Franchi, avvocatessa,

* Jednací jazyk: italština.

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 2, 3 a 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (Úř. věst. L 200, s. 35), jakož i článků 2, 7 a 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (Úř. věst. L 48, s. 1, a oprava Úř. věst. 2012, L 233, s. 3).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali (ministerstvo zemědělství, potravinářského průmyslu a lesnictví) (dále jen „Ministero“), na jedné straně, a Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl (Italské sdružení zemědělských družstev) nacházejícím se ve vyrovnacím řízení (dále jen „Federconsorzi“) a Liquidazione giudiziale dei beni ceduti ai creditori della Federazione Italiana Consorzi Agrari Soc. coop. arl – Federconsorzi (Soudní likvidace aktiv postoupených na věřitele Federconsorzi), na straně druhé ve věci úroků z pohledávky Federconsorzi vůči Ministero.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Směrnice 2000/35, která byla s účinkem od 16. března 2013 zrušena směrnicí 2011/7, v článku 1 stanovila, že se tato směrnice vztahuje na veškeré platby, které jsou úhradou za obchodní transakce. Její článek 2 stanovil, že „obchodní transakcí“ je transakce mezi podniky nebo mezi podniky a orgány veřejné moci, která vede k dodání zboží nebo poskytnutí služeb za úplatu“.
- 4 Článek 3 směrnice 2000/35 ukládal členským státům zajistit, aby věřitel měl právo na úrok z prodlení, pokud splnil své smluvní a zákonné povinnosti a neobdržel splatnou částku včas, s výjimkou případu, kdy za takové prodlení není dlužník odpovědný, a zavedl pravidla týkající se dne splatnosti úroků a určování jejich výše. Tento čl. 3 odst. 3 zněl takto:

„Členské státy stanoví, že dohoda o dni splatnosti nebo o důsledcích opožděné platby, která není v souladu s odst. 1 písm. b) až d) a odstavcem 2, není vymahatelná nebo zakládá nárok na náhradu škody, jestliže při zvážení všech okolností případu, včetně poctivých obchodních zvyklostí a povahy zboží, je tato dohoda výrazně v neprospěch věřitele. Při určení, zda se jedná o dohodu výrazně v neprospěch věřitele, bude mimo jiné vzato v úvahu, zda má dlužník objektivní důvody odchýlit se od odst. 1 písm. b) až d) a odstavce 2. Je-li taková dohoda shledána hrubě nespravedlivou, použijí se zákonná ustanovení, pokud vnitrostátní soud nestanoví jiné podmínky, které jsou spravedlivé.“

- 5 Článek 6 této směrnice stanovil:

„1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 8. srpna 2002 [...]

[...]

2. Členské státy mohou zachovat nebo uvést v účinnost předpisy, které jsou pro věřitele výhodnější, než je nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí.

3. Při provedení této směrnice mohou členské státy vyloučit:

[...]

b) smlouvy, které byly uzavřeny před 8. srpnem 2002 [...]

[...]“

6 Pokud jde o směrnici 2011/7, její článek 1 stanoví:

„1. Cílem této směrnice je boj proti opožděným platbám v obchodních transakcích s cílem zajistit řádné fungování vnitřního trhu, a tím podpořit konkurenceschopnost podniků, a zejména malých a středních podniků.

2. Tato směrnice se vztahuje na veškeré platby, které jsou úhradou za obchodní transakce.

[...]“

7 Definice „obchodní transakce“ uvedená v čl. 2 bodě 1 směrnice 2011/7 je totožná s definicí, která byla dříve obsažena ve směrnici 2000/35.

8 Článek 7 směrnice 2011/7/ stanoví:

„1. Členské státy stanoví, že každá smluvní podmínka či praxe týkající se dne nebo lhůty splatnosti, sazby úroku z prodlení nebo náhrady nákladů spojených s vymáháním je buď nevymahatelná, nebo zakládá nárok na náhradu škody, pokud je hrubě nespravedlivá vůči věřiteli.

Při určení, zda je smluvní podmínka či praxe hrubě nespravedlivá vůči věřiteli ve smyslu prvního pododstavce, se zvažují všechny okolnosti případu, včetně:

a) jakéhokoli hrubého porušení poctivých obchodních zvyklostí v rozporu s dobrou vírou a poctivým jednáním;

b) povahy zboží nebo služby a

c) skutečnosti, zda má dlužník objektivní důvody odchýlit se od zákonné sazby úroku z prodlení, od lhůty splatnosti uvedené v čl. 3 odst. 5, čl. 4 odst. 3 písm. a) a odst. 4 a 6 nebo od pevné částky uvedené v čl. 6 odst. 1.

2. Pro účely odstavce 1 se smluvní podmínka či praxe, která vylučuje úrok z prodlení, považuje za hrubě nespravedlivou.

3. Pro účely odstavce 1 se smluvní podmínka či praxe, která vylučuje náhradu nákladů spojených s vymáháním podle článku 6, považuje za hrubě nespravedlivou, neprokáže-li se něco jiného.

[...]“

9 Článek 12 této směrnice stanoví:

„1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s články 1 až 8 a 10 do 16. března 2013 [...]

[...]

3. Členské státy mohou zachovat nebo uvést v účinnost předpisy, které jsou pro věřitele výhodnější, než je nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí.

4. Při provedení této směrnice se členské státy rozhodnou, zda vyloučí smlouvy, které byly uzavřeny před 16. březnem 2013.“

Italské právo

10 Po druhé světové válce zavedly italské orgány centralizovaný systém řízení dodávek obilovin a jiných potravin, který byl upraven legislativním nařízením č. 169 o převzetí povinností státem vyplývajících z dovozu obilovin, výrobků z obilovin a jiných výrobků určených pro použití v pečivu a pro výrobu těstovin, od hospodářského roku pro obiloviny 1946–47 (decreto legislativo n. 169, assunzione a carico dello Stato dell'onere risultante dalle importazioni di cereali derivati e prodotti comunque destinati alla pani-pastificazione a decorrere dalla campagna cerealicola 1946–47) ze dne 23. ledna 1948, poté zákonem č. 1294 o nákupech surovin, potravin a jiných základních výrobků v zahraničí na účet státu (legge n. 1294 – Acquisti dall'estero per conto dello Stato di materie prime, prodotti alimentari ed altri prodotti essenziali) ze dne 22. prosince 1957 (GURI č. 9 ze dne 13. ledna 1958).

11 V tomto legislativním rámci byla správa povinných zásob těchto potravin svěřena stávajícím organizacím zemědělců zřízeným ve formě družstev v každé provincii. Federconsorzi byla organizací zřízenou na celostátní úrovni, která sdružovala všechna tato družstva, jež byla státem pověřena zajišťovat dodávky potravin a měla povinnost každoročně předkládat státu, který jim nahrazoval výdaje, zprávy o svém hospodaření.

12 Zemědělská družstva byla reformována zákonem č. 410 o nové právní úpravě zemědělských družstev (legge n. 410 – Nuovo ordinamento dei consorzi agrari) ze dne 28. října 1999 (GURI č. 265 ze dne 11. listopadu 1999), kterým bylo Federconsorzi zrušeno a bylo zahájeno řízení o vyrovnání s věřiteli. Nesplacené pohledávky jsou upraveny v čl. 8 odst. 1 tohoto zákona takto:

„Pohledávky vzniklé ze správy povinných zásob a uvádění tuzemských zemědělských produktů na trh prováděných zemědělskými družstvy na účet a v zájmu státu, jejichž držitelé jsou tato zemědělská družstva ke dni vstupu tohoto zákona v účinnost, které vyplývají z finančních výkazů schválených závaznými a vykonatelnými vyhláškami ministerstva zemědělství a lesnictví a které zaregistroval Corte dei conti [Účetní dvůr], jakož i výdaje a úroky počítané ode dne příslušné účetní závěrky uvedené ve stejných vyhláškách až do 31. prosince 1997, zanikají přidělením dluhopisů ministra financí, rozpočtu a hospodářského plánování družstvům.“

13 Tento článek byl pozměněn zákonem č. 388 o ustanoveních pro sestavení ročního a víceletého státního rozpočtu (finanční zákon na rok 2001) [legge n. 388 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2001)] ze dne 23. prosince 2000 (běžný doplněk GURI č. 302 ze dne 29. prosince 2000), jehož článek 130 stanoví:

„[...]

b) v čl. 8 prvním pododstavci je *in fine* vložen následující pododstavec: ‚Úroky uvedené v tomto pododstavci se vypočtou: do 31. prosince 1995 na základě oficiální diskontní sazby navýšené o 4,4 procentního bodu s roční kapitalizací a pro roky 1996 a 1997 jen na základě zákonných úrokových sazeb‘.

[...]“

- 14 Nařízení s mocí zákona č. 16 o naléhavých ustanoveních v oblasti daňového zjednodušení, zlepšení efektivity a posílení kontrolních postupů (decreto-legge n. 16 – Disposizioni urgenti in materia di semplificazioni tributarie, di efficientamento e potenziamento delle procedure di accertamento) ze dne 2. března 2012 (GURI č. 52 ze dne 2. března 2012, dále jen „nařízení s mocí zákona č. 16/2012“), které bylo po novelizaci přeměněno na zákon č. 44 ze dne 26. dubna 2012 (řádný doplněk ke GURI č. 99 ze dne 28. dubna 2012) a jež bylo přijato poté, co byl ve věci v původním řízení podán kasační opravný prostředek ke Corte suprema di cassazione (Kasační soud), v článku 12 stanoví:

„Z jiných pohledávek vzniklých ze správy povinných zásob a uvádění tuzemských zemědělských produktů na trh prováděných zemědělskými družstvy na účet a v zájmu státu než z těch, které zanikly podle čl. 8 odst. 1 zákona č. 410 ze dne 28. října 1999 ve znění článku 130 zákona č. 388 ze dne 23. prosince 2000, které vyplývají z finančních výkazů schválených závaznými a vykonatelnými vyhláškami ministerstva zemědělství a lesnictví, které zaregistroval Corte dei conti a které zaniknou vůči osobám, jež na ně mají nárok, jakož i z výdajů a úroků počítaných ode dne příslušné účetní závěrky uvedené v týchž vyhláškách, plynou úroky, které se počítají do 31. prosince 1995 na základě oficiální diskontní sazby navýšené o 4,4 procentního bodu s roční kapitalizací a pro pozdější období jen na základě zákonných úrokových sazeb.“

- 15 Směrnice 2000/35 byla kromě toho provedena do italského právního řádu legislativním nařízením č. 231 (decreto legislativo n. 231 – Attuazione della direttiva 2000/35/CE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali) ze dne 9. října 2002 (GURI č. 249 ze dne 23. října 2002), které v článku 11 stanoví, že jeho ustanovení se nevztahují na smlouvy uzavřené před 8. srpem 2002.
- 16 Legislativní nařízení č. 192 o změně legislativního nařízení č. 231 ze dne 9. října 2002 určené k úplnému provedení směrnice 2011/7/EU o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích na základě čl. 10 prvního pododstavce zákona č. 180 ze dne 11. listopadu 2011 (decreto legislativo n. 192 – Modifiche al decreto legislativo 9 ottobre 2002, n. 231, per l'integrale recepimento della direttiva 2011/7/UE relativa alla lotta contro i ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali, a norma dell'articolo 10, comma 1, della legge 11 novembre 2011, n. 180) ze dne 9. listopadu 2012 (GURI č. 267 ze dne 15. listopadu 2012) provedlo směrnici 2011/7. V článku 3 stanoví, že jeho ustanovení se vztahují na transakce uskutečněné od 1. ledna 2013.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 17 Rozsudkem ze dne 22. listopadu 2004 Corte d'appello di Roma (Odvolací soud v Římě) stanovil výši pohledávky Federconsorzi jakožto postupníka pohledávek, které vznikly 58 provinčním zemědělským družstvům vůči ministerstvu z titulu výdajů, které vynaložilo do roku 1967 na správu povinných zásob, na 511 878 997,39 eura. Tento soud k výpočtu této částky nepoužil čl. 8 odst. 1 zákona č. 410 ze dne 28. října 1999, jelikož měl za to, že cílem tohoto ustanovení bylo jen urovnání sporů probíhajících se zemědělskými družstvy a že se nevztahuje na jiné osoby, které se staly postupníky pohledávek těchto družstev. Rozhodl, že úroky běžely od 31. ledna 1982, tj. ode dne, kdy byla uvedena pohledávka zjištěna, započel vzájemné pohledávky obou účastníků řízení k 4. červenci 1991 a určil úroky ze zůstatku na základě jejich pololetní kapitalizace za období od 5. července 1991 do 30. června 2004, přičemž z celé této částky měly běžet úroky do skutečného zaplacení pohledávky.
- 18 Tento rozsudek byl zrušen rozsudkem Corte suprema di cassazione ze dne 13. prosince 2007, který vrátil věc Corte d'appello di Roma, jež rozsudkem ze dne 14. října 2011 znovu konstatoval, že dluh Ministero činil ke dni 30. června 2004 částku 551 878 997,39 eura navýšenou o dodatečné úroky ve výši oficiální diskontní sazby navýšené o 4,4 procentního bodu s pololetní kapitalizací od 1. července 2004 do skutečného zaplacení pohledávky. Tento soud mimo jiné uvedl, že stát udělil Federconsorzi

pověření ze zákona, jehož cílem bylo přenesení úkolu zajišťování dodávek potravin, přičemž výkon tohoto pověření byl spojen s plnou správní a finanční autonomií, povinností každoročně předkládat finanční výkazy a právem na náhradu výdajů.

- 19 Ministero podalo kasační opravný prostředek proti tomuto rozsudku, přičemž se dovolávalo zejména porušení čl. 8 odst. 1 zákona č. 410 ze dne 28. října 1999.
- 20 V průběhu řízení insolvenční správce Federconsorzi mimo jiné tvrdil, že čl. 12 odst. 6 nařízení s mocí zákona č. 16/2012, které bylo přijato poté, co byl podán kasační opravný prostředek a jehož uplatnění se domáhalo Ministero, není v souladu se směrnicemi 2000/35 a 2011/7. Poukazoval v tomto ohledu na to, že tímto legislativním aktem, který byl přijat po vstupu těchto směrnic v platnost, italský stát svému věřiteli vnutil nejen snížení úroků z prodlení přirůstajících do roku 1995 tím, že místo jejich pololetní kapitalizace provedl jejich roční kapitalizaci, ale i použití jen zákonných úrokových sazeb od roku 1995, ačkoli uvedené směrnice podle něj brání tomu, aby vnitrostátní zákonodárce vyloučil nárok věřitele státu na úroky z prodlení se splácením již existujících pohledávek, včetně pohledávek vyplývajících ze vztahů vzniklých před 8. srpnem 2002 nebo před 16. březnem 2013.
- 21 Ministero navrhuje, aby směrnice 2000/35 a legislativní nařízení č. 231 ze dne 9. října 2002 nebyly použity na skutečnosti původního sporu z důvodu, že nedošlo k obchodní transakci mezi účastníky řízení, nýbrž byl mezi nimi založen vztah v oblasti veřejného práva, a že tato směrnice a toto legislativní nařízení se nevztahují na smlouvy uzavřené před 8. srpnem 2002.
- 22 Corte suprema di cassazione úvodem uvádí, že čl. 12 odst. 6 nařízení s mocí zákona č. 16/2012 je použitelný na spor v původním řízení, jelikož v době nabytí účinnosti tohoto nařízení s mocí zákona nebylo o použitelné sazbě úroků a placení úroků z úroků rozhodnuto pravomocným rozhodnutím.
- 23 Předkládající soud zaprvé uvádí, že nelze vyloučit, že pověření ze zákona existující ve vztahu mezi státem a zemědělskými družstvy ke správě povinných zásob je obchodní transakcí ve smyslu směrnic 2000/35 a 2011/7.
- 24 Zadruhé má za to, že tvrzení insolvenčního správce Federconsorzi, že tyto směrnice neumožňují přijetí ustanovení použitelných na vztahy vzniklé před 8. srpnem 2002 nebo před 16. březnem 2013, které vylučují placení úroků z prodlení, není zjevně neopodstatněné. Má tudíž za to, že je nezbytné posoudit soulad čl. 12 odst. 6 nařízení s mocí zákona č. 16/2012 s ustanoveními unijního práva.
- 25 Za těchto podmínek se Corte suprema di cassazione rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
 - „1) Vztahuje se definice obchodní transakce ve smyslu článku 2 směrnice 2000/35 a článku 2 směrnice 2011/7 na vztah pověření, který ze zákona existuje mezi státní správou a zemědělskými družstvy (vztah, na základě kterého vznikla pohledávka, jež byla později družstvy postoupena Federconsorzi a tímto sdružením v rámci insolvenčního řízení na jeho věřitele) pro dodávky a distribuci zemědělských výrobků, tak jak vyplývá z legislativního nařízení č. 169 ze dne 23. ledna 1948 a ze zákona č. 1294 ze dne 22. prosince 1957?
 - 2) V případě kladné odpovědi na první otázku, znamená povinnost provést směrnice 2000/35 (čl. 6 odst. 2) a 2011/7 (čl. 12 odst. 3) s možností ponechat v platnosti příznivější právní předpisy povinnost neměnit *in peius*, či dokonce vyloučit sazbu úroku z prodlení, která se použije na vztahy již existující v okamžiku vstupu směrnic v platnost?
 - 3) V případě kladné odpovědi na druhou otázku, musí se povinnost neměnit *in peius* sazbu úroku z prodlení, která se použije na již existující vztahy, posuzovat tak, že se vztahuje na jednotnou regulaci úroků, která v určitém období (v projednávaném případě od 31. ledna 1982 do 31. prosince 1995) přiznávala jiné než zákonem stanovené sazby a kapitalizaci, byť na ročním,

a nikoli pololetním základě, jak požadoval věřitel, a po uplynutí výše uvedeného období pouze zaplacení zákonného úroku, a to na základě právní úpravy, která s ohledem na okolnosti projednávaného sporu [...] není pro věřitele nezbytně nepříznivá?

- 4) Implikuje povinnost provést směrnice 2000/35 (článek 6) a 2011/7 (článek 12) v rozsahu, v němž tyto ve vztahu k zákazu zneužívání smluvní svobody na úkor věřitele stanoví v čl. 3 odst. 3 a článku 7 neúčinnost nekalých smluvních ujednání a praktik, zákaz, aby stát přijal právní předpisy, které s ohledem na vztahy, jejichž stranou je stát a které existují v okamžiku vstupu směrnic v platnost, vylučují placení úroků z prodlení?
- 5) V případě kladné odpovědi na čtvrtou otázku, vztahuje se povinnost nezasahovat do existujících vztahů, jejichž stranou je stát, prostřednictvím právního předpisu vylučujícího úroky z prodlení na jednotnou regulaci úroků, která v určitém období (v projednávaném případě od 31. ledna 1982 do 31. prosince 1995) přiznávala jiné než zákonem stanovené sazby a kapitalizaci, byť na ročním, a nikoli pololetním základě, jak požadoval věřitel, a po uplynutí výše uvedeného období pouze zaplacení zákonného úroku, a to na základě právní úpravy, která s ohledem na okolnosti projednávaného sporu (viz bod 3 výše) není pro věřitele nezbytně nepříznivá?“

K předběžným otázkám

- 26 Úvodem je třeba uvést, že nařízení s mocí zákona č. 16/2012 bylo přijato za platnosti směrnice 2000/35, ačkoli již byla přijata a vstoupila v platnost směrnice 2011/7, ale neuplynula doba pro provedení této směrnice.
- 27 Kromě toho, jak vyplývá z bodů 15 a 16 tohoto rozsudku, Italská republika využila možnosti vyloučit při provedení této směrnice smlouvy, které byly uzavřeny před 8. srpnem 2002, kterou čl. 6 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/35 dává členským státům, a po přijetí nařízení s mocí zákona č. 16/2012 využila rovněž možnosti upravené v čl. 12 odst. 4 směrnice 2011/7 vyloučit smlouvy uzavřené před 16. březnem 2013.
- 28 Z předkládacího rozhodnutí však vyplývá, že pohledávka Federconsorzi, o kterou se ve věci v původním řízení jedná, vznikla v rámci vztahů, které předkládající soud kvalifikoval jako pověření ze zákona platné do roku 1967, které existovalo ve vztahu mezi Italským státem a zemědělskými družstvy, přičemž tato pohledávka vznikla na základě postoupení pohledávek vzniklých z důvodu výdajů vynaložených v rámci uvedeného pověření těmito družstvy před tímto datem na účet a v zájmu státu.
- 29 Předkládající soud se nicméně táže, zda z povinnosti provést směrnice 2000/35 a 2011/7, jakož i z čl. 3 odst. 3 a článku 6 směrnice 2000/35 a z článků 7 a 12 směrnice 2011/7 vyplývá, že Italská republika nemohla právoplatně uvést v účinnost nařízení s mocí zákona č. 16/2012 přeměněné na zákon, které umožňuje změnit úroky z pohledávky Federconsorzi v jeho neprospěch.
- 30 S ohledem na tyto skutečnosti je třeba mít za to, že předkládající soud se svou druhou až pátou otázkou, které je třeba zkoumat společně a na prvním místě, táže, zda čl. 288 třetí pododstavec SFEU, čl. 3 odst. 3 a článek 6 směrnice 2000/35, jakož i články 7 a 12 směrnice 2011/7 musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát, který využil možnosti upravené v čl. 6 odst. 3 písm. b) první z těchto směrnic, mohl ve lhůtě k provedení druhé z nich uvést v účinnost takové právní předpisy, jako jsou ty, o které se jedná v původním řízení, jež mohou v neprospěch věřitele státu změnit úroky z pohledávky vzniklé z plnění smlouvy uzavřené před 8. srpnem 2002.

- 31 V tomto ohledu stačí uvést, že možnost členského státu vyloučit při provedení směrnice 2000/35 smlouvy uzavřené před 8. srpnem 2002, které přijetím článku 11 legislativního nařízení č. 231 ze dne 9. října 2002 využila Italská republika, je výslovně upravena v čl. 6 odst. 3 písm. b) této směrnice a důsledkem jejího využití je, že veškerá ustanovení této směrnice jsou *ratione temporis* nepoužitelná na tyto smlouvy.
- 32 Kromě toho změna úroků z pohledávky vzniklé z plnění smlouvy uzavřené před 16. březnem 203 provedená v neprospěch věřitele státu legislativním nařízením přijatým ve lhůtě k provedení směrnice 2011/7 nemůže být v žádném případě považována za změnu, která by mohla vážně ohrozit dosažení výsledku stanoveného touto směrnicí (viz rozsudek Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, EU:C:1997:628, bod 45), jelikož čl. 12 odst. 4 této směrnice umožňuje členským státům, aby vyloučily smlouvy uzavřené před tímto datem, takže dotčený členský stát mohl využít této možnosti.
- 33 Z povinnosti provést směrnicí 2011/7 nemůže tudíž vyplývat a z čl. 12 odst. 3 umožňujícího členským státům zachovat nebo uvést v účinnost předpisy, které jsou pro věřitele výhodnější, než je nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí, nebo z článku 7 téže směrnice týkajícího se nespravedlivých smluv, smluvních podmínek nebo praxe, nelze vyvodit, že členský stát, který využil možnosti upravené v čl. 6 odst. 3 písm. b) směrnice 2000/35, nemůže během lhůty k provedení směrnice 2011/7 v neprospěch věřitele státu změnit úroky z pohledávky vzniklé z plnění smlouvy uzavřené před 8. srpnem 2002, aby však nebyly dotčeny opravné prostředky proti takové změně, které mohou případně existovat ve vnitrostátním právu.
- 34 I kdyby ve věci v původním řízení mohl být vztah, který vznikl mezi italským státem a zemědělskými družstvy, kvalifikován jako „obchodní transakce“ ve smyslu článku 2 směrnice 2011/7, a spadal by tedy do věcné působnosti této směrnice, nebránila by tato směrnice v žádném případě tomu, aby bylo přijato nařízení s mocí zákona č. 16/2012.
- 35 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou až pátou otázku odpovědět tak, že čl. 288 třetí pododstavec SFEU, čl. 3 odst. 3 a článek 6 směrnice 2000/35, jakož i články 7 a 12 směrnice 2011/7 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát, který využil možnosti upravené v čl. 6 odst. 3 písm. b) první z těchto směrnic, přijal ve lhůtě k provedení druhé z uvedených směrnic takové právní předpisy, jako jsou ty, o které se jedná v původním řízení, jež mohou v neprospěch věřitele státu změnit úroky z pohledávky vzniklé z plnění smlouvy uzavřené před 8. srpnem 2002.
- 36 S ohledem na odpověď danou na druhou až pátou otázku není nutné na první otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 37 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Článek 288 třetí pododstavec SFEU, čl. 3 odst. 3 a článek 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/35/ES ze dne 29. června 2000 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích, jakož i články 7 a 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby členský stát, který využil možnosti upravené v čl. 6 odst. 3 písm. b) první z těchto směrnic, přijal ve lhůtě k provedení druhé z uvedených

směrníc takové právní předpisy, jako jsou ty, o které se jedná v původním řízení, jež mohou v neprospěch věřitele státu změnit úroky z pohledávky vzniklé z plnění smlouvy uzavřené před 8. srpnem 2002.

Podpisy.